

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ПОСТАЧАННЯ У ПОЛІГРАФІЇ

(на матеріалах підприємств Держкомвидаву УРСР)

Успішне виконання завдань п'ятирічки вимагає не тільки поліпшення технології та організації праці на підприємствах, всебічного розвитку галузей, які забезпечують прискорення темпів відновлення та заміни застарілої техніки, а й удосконалення всіх ланок управління, у тому числі й тих, які покликані обслуговувати процес виробництва. Це стосується насамперед матеріально-технічного постачання і збуту, роль яких в управлінні сферою обігу засобів виробництва та забезпечення науково-технічного прогресу все більше зростає.

Проблема підвищення ефективності матеріально-технічного постачання у поліграфічній промисловості набуває особливого значення тому, що поліграфія має значні матеріальні ресурси, обладнання і прилади. У нових умовах господарювання правильна організація матеріально-технічного постачання поліграфічних підприємств істотно впливає на основні показники діяльності видавництв і друкарень.

Система постачання у поліграфії повинна активно сприяти підвищенню ефективності використання виробничих фондів, більш раціональній та ощадливій витраті матеріалів, прискоренню оборотності матеріальних ресурсів, зниженню витрат на папір, матеріали, запчастини, обладнання та ін.

Аналіз показує, що матеріально-технічному постачанню на поліграфічних підприємствах України не приділяється належна увага. Деякі керівники все ще вважають, що для роботи у постачально-збутових органах не обов'язково мати фахівців. Відсутність кваліфікованих кадрів — одна із серйозних причин недоліків у матеріально-технічному постачанні поліграфічних підприємств.

Об'єднання видавництв та поліграфічних підприємств в одну систему, підпорядковану Держкомвидаву УРСР, дало змогу ліквідувати менш оперативну та неекономічну систему забезпечення поліграфії папером та палітурними матеріалами на умовах, коли сировина належить замовникам, та створити принципово нову систему матеріально-технічного постачання видавництв, підприємств і організацій Комітету, при якій папір, картон і матеріали передані поліграфії і Головполіграфпостачу.

Централізоване планування та розподілення матеріальних ресурсів дозволяє встановити прямі зв'язки та договірні відносини безпосередньо між підприємствами поліграфічної і паперової промисловості, підвищувати оперативність постачання, його економічність та ефективність використання матеріальних ресурсів.

Все це, безперечно, сприяє тому, що виділені Комітету фонди на папір, палітурні та поліграфічні матеріали, як правило, реалізуються повністю, а це, у свою чергу, забезпечує виконання народногосподарського плану видавництв та поліграфічних підприємств.

В умовах системи централізованого планування і постачання здійснюється пряме (транзитне) постачання паперу та картону з паперових

фабрик (до 90% всього фонду) безпосередньо кожному поліграфпідприємству.

При цьому ліквідуються проміжні перевалки і складські операції та різко скорочуються втрати паперу, знижуються витрати на операції постачання, встановлюються ділові контакти та прямі договірні відносини між постачальниками паперу і його споживачами.

Матеріально-технічне постачання у Держкомвидаві УРСР організовується через Головополіграфпостач та його міжобласні бази, які забезпечують поліграфічними матеріалами та обладнанням понад 1300 підприємств та організацій республіки, незалежно від відомчого підпорядкування.

У Держкомвидаві УРСР запроваджена система попереднього узгодження з видавництвами, поліграфпідприємствами та облуправліннями у справах видавництв, поліграфії та книжкової торгівлі проекту розподілу річних фондів. Удосконалення матеріально-технічного постачання поліграфії передбачає забезпечення необхідними ресурсами підприємств місцевої поліграфії.

У постачанні підприємств місцевої поліграфії існують ще певні труднощі. Великі втрати матеріалів відбуваються через відсутність складських приміщень. Склади в основному є арендованими приміщеннями, які розташовані у різних місцях і не задовольняють потреб і сучасних вимог виробництва. А у багатьох міських і районних друкарнях їх зовсім немає. Держкомвидав УРСР передбачив на п'ятирічку будівництво в областях республіки 108 складів загальною площею 62 тис. м². Але цього ще недосить і будівництво йде повільно.

Важливою проблемою матеріально-технічного постачання поліграфії є збільшення обсягу виробництва і розширення асортименту друкарського паперу. Обмежені фонди на папір не задовольняють вимог видавництв і друкарень, гальмують випуск книжкової та іншої видавничої продукції і не завантажують виробничих потужностей. Поряд з цим асортимент та якість паперу для друку не відповідають Державним стандартам. Особливо це стосується друкарського паперу, як основного матеріалу для книжкової продукції.

Помітно зменшується питома вага кращих сортів друкарського паперу (№ 1 і 2) і зростає кількість паперу № 3. Так, якщо у 1970 р. Головополіграфпостач Держкомвидаву УРСР одержав паперу № 1 6591 т, № 2 — 3271 т, № 3 — 4799 т, то у 1972 р. було одержано відповідно 6737, 3762, 11 831 т.

Крім цього, в останні роки дуже важко, а іноді й неможливо, одержати від паперової промисловості глазуrowаний папір для видань з товними ілюстраціями. Практично, крім паперової фабрики ім. Яноніса та частково Краснокамського комбінату, глазуrowаний папір ніхто не виробляє, а періодичні спроби Дніпропетровської паперової фабрики випустити глазуrowаний папір підвищеної гладкості на старому устаткуванні довели, що це неможливо і економічно невигідно. Ось уже багато років Комітет не одержує від паперових фабрик кольорового паперу для обкладинок та форзаців.

Єдиний постачальник обкладинкового паперу — Жидачівський паперовий комбінат — виробляє його тільки брудно-сірого та рудого кольорів. Ленінградська паперова фабрика № 2 виробляє літографський та форзацний папір одного палевого кольору дуже рідко. Це примушує поліграфпідприємства фонувати обкладинки та форзаци, непродуктивно витрачати для цього дорогі й дефіцитні білила та інші фарби, збільшувати собівартість видавничої продукції.

Останнім часом стає дефіцитним і картон палітурний, особливо товщиною більше 1 мм. У загальних фондах Комітету такого картону тільки 30%, а цього дуже мало для видавництв. Крім того, потрібний картон калібрувальний для палітуроробних машин «КД».

Є труднощі та недоліки у матеріально-технічному постачанні підприємств системи Комітету, які виготовляють паперово-білові вироби, дитячі іграшки та інші товари культурно-побутового призначення.

Основною сировиною для цього виробництва є спеціальні види паперу та багато інших коробкових і спеціальних картонів, специфічних покривних тканин, плівок для оформлення, допоміжних та інших матеріалів. Ці підприємства також працюють у нових умовах планування та економічного стимулювання, і при наявності достатньої кількості сировини вони змогли б випускати значно більше паперово-білових виробів, які користуються великим попитом у населення. Однак виділені Комітету для цього фонди на папір за останні п'ять років залишаються майже на одному рівні, тобто у межах 6,3—6,5 тис. т. Більшість паперу використовується на загальні зошити, споживчий та поштовий папір. На інші білові вироби папір майже не поступає. До того ж постачання цього виду паперу відбувається погано і неповністю.

Крім того, Держплан республіки, Головпостач УРСР та його збутові організації, не враховуючи заявок Комітету і специфіки цього виробництва, не передбачають для цих підприємств будь-яких мінімальних нормативів перехідних запасів паперу. Тому фабрики, як правило, працюють «з колес».

Разом з цим у республіці відчувається недостатній асортимент матриць, низька якість фототехнічних плівок, друкарських фарб. Не забезпечуються потреби видавництв у плівках для припресування, офсетній тканині, запчастинах, приладах та ін.

Дальше упорядкування організації матеріально-технічного постачання у поліграфії України вимагає розв'язання ряду важливих питань.

Було б доцільно планування ресурсів і особливо розподіл паперу для друку за видами і номерами передати Держкомвидаву СРСР. Держкомвидав знає попит видавництв, специфіку друку, характер і призначення друкованої продукції. Друкарський папір, призначений для міністерств і відомств, виділяти централізовано Держкомвидаву з визначенням лімітів для кожного міністерства і відомства.

Слід також удосконалити норми витрат паперу за характером видань і друку, виходячи з фактичного асортименту паперу та наявного парку вітчизняного й імпортного устаткування.

Доцільно було б Держкомвидаву СРСР разом з Держпланом СРСР та республіканськими комітетами розробити і встановити загальносоюзні (диференційовані по республіках) норми перехідних запасів друкарських та інших видів паперу і картону для видавничих потреб та виробництва паперо-білових виробів.

Не завжди обгрунтовано розв'язує Союзголовапір питання раціональної організації прикріплення постачальників паперу до поліграфічних підприємств. Так, Дніпропетровська паперова фабрика, яка виготовляє за рік 6 тис. т друкарського паперу № 1, вивозить 5 тис. т за межі республіки і навіть у Сиктивкарське видавництво, а із Сиктивкара папір поступає на Україну, у той же Дніпропетровськ. Це призводить до зростання собівартості видань, зниження ефективності роботи видавництв і поліграфічних підприємств.

Організація транспортування, вантажо-розвантажувальних робіт, складування та зберігання паперу теж має ряд недоліків. Слід забезпечити залізничні станції та порти навантажувачами з бічними захватами з поворотними механізмами. Міністерствам шляхів сполучення, лісової, целюлозно-паперової та деревообробної промисловості слід розробити і впровадити контейнерне перевезення паперу від постачальників до споживачів. Це дасть велику економію паперу і підвищить ефективність матеріально-технічного постачання.

П'ятирічним планом народного господарства на 1971—1975 рр. передбачено по Україні збільшити випуск книг на 9,1%, журналів — 31,1, газет — 23,5%. Успішне виконання цих завдань залежатиме від своєчасного забезпечення підприємств всіма необхідними ресурсами. Завдання, які стоять перед Головполіграфпостачбутом, можна поділити на загальні та внутрівідомчі.

До загальних завдань, на нашу думку, належать правильне визначення потреби підприємств, видавництв та організацій системи Комітету у засобах виробництва; розподілення ресурсів відповідно до їх наявності та потреб; повне ув'язування планів матеріально-технічного постачання з планами виробництва; раціональне прикріплення споживачів до постачальників; систематичне удосконалення управління матеріально-технічним постачанням, розширення прогресивних форм організації постачання виробництва та збуту продукції і на цій основі постійне зниження витрат обігу засобів виробництва.

Внутрівідомчі завдання — це удосконалення планування та забезпечення реальності тематичних планів, їх відповідність матеріально-технічним ресурсам Комітету; установлення більш тісних ділових контактів між виробничими відділами видавництв і виробничими відділами та службами постачання поліграфпідприємств; піднесення якості та ступеня економічної обгрунтованості заявок, поданих видавництвами, поліграфпідприємствами на папір, матеріали, запчастини, устаткування; підвищення відповідальності поліграфпідприємств і міжобласних баз за своєчасну і повну реалізацію виділених їм матеріальних фондів, додержання договірної дисципліни; створення стійких запасів матеріалів на поліграфпідприємствах і базах постачання; будівництво складів для зберігання та централізованого постачання папером і матеріалами поліграфпідприємств Києва, Львова, Харкова; будівництво та упорядкування складського господарства у друкарнях обласних управлінь у справах видавництв, поліграфії та книжкової торгівлі; створити госпрозрахункові відділи постачання; переведення Головполіграфпостачу та його баз на нові умови планування і економічного стимулювання, розширення прав міжобласних баз.

A. D. CHEREDNICHENKO

**THE PROBLEM OF THE IMPROVEMENT OF MATERIAL-TECHNICAL SUPPLY
IN THE GRAPHIC ARTS AT THE NEW ECONOMIC MANAGING CONDITIONS**
(On the base of data from polygraphic enterprises of Goskomisdat* of the USSR)

S u m m a r y

The state of the activities in the operative and continuous supply of necessary materials for polygraphic enterprises, their work on the distribution of the materials among the undertakings is analyzed. The measures for rising the activity level of the supply organizations, tying up the supply plans with the subject of the publishing houses and production plans of the polygraphic enterprises, and for conducting the preparatory work and the switch-over of the supply bases to the new conditions of the planning and economic stimulation, were developed.

* Abbrev. of „State Committee for the publishing, printing and book trade affairs”.